

SEIZOENSTIP

Regelgeving overheidsopdrachten

In deze rubriek belichten we een 'good practice' die andere uitbaters kan inspireren. Dit keer nemen we de regelgeving van overheidsopdrachten onder de loep.

Als uitbater van een jeugdverblijf kan je bij o.m. Toerisme Vlaanderen en Departement Cultuur, Jeugd en Media in aanmerking komen voor subsidies. Maar wist je dat je in bepaalde gevallen rekening moet houden met de wetgeving overheidsopdrachten?

De huidige regelgeving overheidsopdrachten is in werking getreden op 30 juni 2017. Die regelgeving heeft als doel om concurrentie, transparantie en eerlijkheid te bevorderen.

Een overheidsopdracht is een aankoop door één of meer overheden van werken (zoals een dak vernieuwen), leveringen (zoals aankoop van meubilair) of diensten (zoals workshops, schoonmaak of catering).

Wanneer moet je de regelgeving volgen?

De wetgeving overheidsopdrachten is van toepassing als je organisatie aanzien wordt als een aanbestedende overheid of als je opdracht gesubsidieerd wordt en je aan bijhorende voorwaarden voldoet.

Je bent een aanbestedende overheid als voldaan is aan deze drie voorwaarden:

1. Je voorziet in een behoefte van **algemeen belang**. Deze voorwaarde is steeds van toepassing in het jeugdtoerisme.
2. Er is voor de werkzaamheden sprake van bijzondere overheidsinvloed. Dit is

onder meer het geval wanneer **meer dan 50 %** van de financiële middelen van één of meerdere overheden komt. Hierbij moet je alle inkomsten mee in rekening brengen, ook giften en sponsoring. Overheidsfinanciering is alle financiering vanuit de overheid die je activiteiten ondersteunt zoals werkings- en personeelssubsidies en premies, zowel vanuit de Vlaamse overheid als vanuit lokale overheden. Voor deze berekening kan je best tot één jaar terugrekenen.

3. Je hebt **rechtspersoonlijkheid**. Alle vzw's en vennootschappen voldoen aan deze voorwaarde. Als je een feitelijke vereniging bent die verbonden is met een overkoepelende organisatie met rechtspersoonlijkheid (bijvoorbeeld een jeugdbewegingskoepel), zal de overkoepelde organisatie optreden als aanbestedende overheid.

De meeste uitbaters lijken op basis van het tweede criterium te ontsnappen aan de regelgeving, maar kunnen alsnog onderhevig zijn aan de wet wanneer je subsidies ontvangt voor je opdracht en aan drie onderstaande voorwaarden voldoet (cf. art.18 in de wet inzake overheidsopdrachten):

1. De opdracht betreft werkzaamheden voor sportbeoefening, **recreatie en vrijetijdsbesteding** of diensten die met die werken zijn verbonden. Dit is van toepassing op jeugdtoerisme.
2. De opdracht wordt voor **meer dan 50 %** rechtstreeks gesubsidieerd door de overheid (bv. Toerisme Vlaanderen of Departement Cultuur, Jeugd en Media).
3. De raming van de opdracht bereikt de drempel voor de **Europese bekendmaking**:
 - Opdracht voor werken: 5 382 000 euro
 - Opdracht voor diensten: 215 000 euro

Veel gesubsidieerde opdrachten zullen deze Europese drempelbedragen niet bereiken en zijn dus niet verplicht de wetgeving te volgen. Maar een subsidiegever kan altijd beslissen om een strengere regelgeving te hanteren. Zo is de toepassing van de wetgeving overheidsopdrachten een **subsidievereiste** bij sommige subsidiegevers - zoals bij Departement Cultuur, Jeugd en Media. Ook kan een subsidiegever reeds bij een lager subsidiebedrag of lager subsidiepercentage een verplichte procedure opleggen. Lees daarom een subsidiegids dus steeds goed door.

Bij de logiessubsidie van Toerisme Vlaanderen zijn er momenteel geen afwijkende regels. Maar ook als je de wet inzake overheidsopdrachten niet hoeft te volgen, blijft het aangeraden om te streven naar de economisch meest voordelige offerte. Daarom is het belangrijk om **minstens drie ondernemers** te raadplegen voor je overgaat tot bestelling.

Drempelbedragen

Als je de wetgeving overheidsopdrachten dient te volgen, moet je rekening houden met drempelbedragen en het type opdracht om te bepalen welke procedure je moet volgen. Dit klinkt beangstigend, maar bij kleinere opdrachten valt de planlast echt wel mee. Alle drempelbedragen zijn exclusief btw en kunnen om de twee jaar veranderen. We onderscheiden drie categorieën:

- Je geraamd bedrag is kleiner dan 30 000 euro
- Je geraamd bedrag is 30 000 tot 140 000 euro
- Je geraamd bedrag is 140 000 euro of meer

Het is niet toegelaten om je opdracht kunstmatig uit te splitsen om op die manier minder verplichtingen te hebben. Het is wel mogelijk om binnen eenzelfde opdracht meerdere percelen te omschrijven en zo je opdracht dus aan meerdere ondernemers te gunnen. Ook kan het verstandig zijn om niet-gesubsidieerde werken of aankopen uit je overheidsopdracht te halen voor je deze bekendmaakt.

Minder dan 30 000 euro

Voor opdrachten met een geraamde waarde van minder dan 30 000 euro (excl. btw) geldt een versoepelde procedure. Dit zijn de zogenaamde overheidsopdrachten van beperkte waarde (cf. art. 92 in de wet inzake overheidsopdrachten). Dit betekent dat je niet alle stappen hoeft te volgen die normaal gesproken verplicht zijn bij een overheidsopdracht. Je hebt meer vrijheid om te kiezen welke procedure je volgt om een ondernemer te selecteren. Zo kan je sneller en efficiënter werken, zonder onnodige administratieve lasten.

Je gaat bij minstens drie leveranciers ten rade of je kan gewoon drie websites raadplegen en zo het aanbod vergelijken. Als er een monopolie is, is het toegelaten om slechts één ondernemer te raadplegen. Valt de offerte onder de 30 000 euro (exclusief btw), dan

kan je beslissen om te bestellen. Je hoeft geen bestek op te stellen, geen gunningscriteria te bepalen, geen termijnen te respecteren of geen motiveringsplicht te vervullen. Je moet wel altijd eerlijk en duidelijk zijn over wat je wil kopen of inhuren en je houdt elk bewijs van raadpleging best bij in een administratief dossier. De opdracht kan eenvoudig gesloten worden met een aanvaarde factuur.

30 000 euro tot 140 000 euro

Als het geraamde bedrag van je opdracht gelijk aan of hoger is dan 30 000 euro, word je wél verplicht om een plaatsingsprocedure te volgen. Het opstellen van een bestek met bijhorende beoordelingscriteria is nog niet verplicht, maar vanaf 30 000 euro wel sterk aan te raden.

Een bestek

Een bestek is de nauwkeurige beschrijving van de opdracht en bevat alle relevante informatie met betrekking tot de procedures en de uitvoering van de opdracht. Meestal bestaat een bestek uit verschillende onderdelen.

- een administratief gedeelte met info over de opdrachtgever, plaatsingsprocedure, hoe en wanneer de offertes moeten worden ingediend, welke selectie-, uitsluitings- en gunningscriteria je hanteert, hoe je de offertes zal beoordelen en hoe je de gunning zal bekendmaken
- een technisch gedeelte met de beschrijving van de opdracht, technische specificaties of normen, welke kwaliteitscontroles of tests je voorziet en welke garanties of verzekeringen je vraagt
- een financieel gedeelte over welke prijsvorm je gebruikt (vaste prijs of prijs per eenheid), hoe je de prijzen zal controleren en aanpassen, hoe je de betalingen zal regelen en welke boetes of schadevergoedingen je kan opleggen bij wanprestatie

Het opstellen van een bestek vergt mogelijks wat tijd en aandacht, maar vaak wordt de ramingsofferte voor een groot stuk overgenomen. Op die manier doet de aannemer al een groot stuk van jouw werk. Om je een aanzet te geven, kan je hier enkele bestekmodellen terugvinden:

overheid.vlaanderen.be/overheidsopdrachten-en-raamcontracten/modellen

Gunningscriteria

De gunningscriteria zijn de criteria die je gebruikt om de offertes te vergelijken en te beoordelen. Je moet de criteria en hun relatieve gewichten of rangorde vermelden in het bestek of in de aankondiging van de opdracht. Ook moet je bepalen hoe je deze zal meten en evalueren.

Je kan criteria bepalen op basis van je noden en prioriteiten. Bijvoorbeeld:

- prijs: totale kostprijs, investerings- en/of onderhoudskost
- tijd: leveringstermijn of uitvoeringstermijn
- nabijheid
- kwaliteit of functionaliteit zoals comfort, veiligheid en toegankelijkheid
- duurzaamheid of milieuvriendelijkheid
- innovatie
- garantie of service na verkoop (zeker bij technische installaties)
- ervaring of referenties

Hoewel de wet geen minimumaantal criteria oplegt, is het belangrijk dat het aantal in verhouding staat ten opzichte van de complexiteit en de waarde van de opdracht. Gemiddeld raden we zo'n twee tot drie gunningscriteria aan, maar het is ook mogelijk om enkel de prijs als criterium te hanteren.

Plaatsingsprocedure

De plaatsingsprocedure is de manier waarop je ondernemers selecteert en contracteert. Er zijn verschillende soorten plaatsingsprocedures. Elke procedure heeft zijn eigen voor- en nadelen, regels en termijnen. Je moet dus goed nadenken over welke procedure het meest geschikt is voor jouw opdracht.

Voor opdrachten tot 140 000 euro kan je voor de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking kiezen. Je wil bijvoorbeeld een nieuwe sanitaire blok plaatsen en de kosten worden geraamd op 75 000 euro, exclusief btw. Je selecteert zelf een aantal geschikte ondernemers en nodigt minstens drie van hen uit om een offerte in te dienen. Over de voorwaarden van de opdracht kan je met één of meer van hen onderhandelen. Zoals de naam reeds doet vermoeden, hoef je je opdracht niet te publiceren in het Bulletin der Aanbestedingen. Je gunt de opdracht aan de aannemer die de economisch meest voordelige offerte heeft ingediend, rekening houdend met de beoordelingscriteria die vooraf zijn vastgelegd in het bestek.

Vanaf 140 000 euro

Bij opdrachten vanaf 140 000 euro ben je in de meeste gevallen verplicht tot het volgen van aanbestedingsprocedures met een bestek, respecteren van bepaalde termijnen en de verplichting tot bekendmaking in het Bulletin der Aanbestedingen (BDA) en/of het Publicatieblad van de Europese Unie (PBEU).

Gelukkig kan je bij dergelijk grotere opdrachten meestal je architect of een bouwkundig expert die gespecialiseerd is in aanbestedingen raadplegen voor het naleven van de wetgeving.

Bekendmaking

Bekendmaken betekent dat je de opdracht publiceert in het Bulletin der Aanbestedingen (BDA) en/of het Publicatieblad van de Europese Unie (PBEU), zodat de potentiële kandidaten op de

hoogte zijn van de opdracht en de voorwaarden. De Europese wetgeving en publicatie is van toepassing als het geraamde bedrag de Europese drempelbedragen bereikt of overschrijdt: 5 382 000 euro (werken) en 215 000 euro (diensten en leveringen).

Standaardprocedures

De standaardprocedures zijn de openbare procedure, waarbij elke belangstellende ondernemer een offerte mag indienen en de niet-openbare procedure, waarbij je eerst een selectie maakt van kandidaten die je uitnodigt om een offerte in te dienen. In dit tweede geval zijn selectiecriteria nodig, maar bij beide procedures moet je de opdracht bekendmaken in de BDA en/of PBEU. De verdere stappen zijn dezelfde als bij de vorige categorie, maar je moet rekening houden met langere termijnen en meer formaliteiten.

De standaardprocedures zijn altijd een mogelijkheid, ongeacht het soort opdracht of het drempelbedrag. Er bestaan daarnaast nog andere soorten procedures die in bepaalde gevallen (bijvoorbeeld bij spoed) gebruikt mogen worden. Maar als je van deze uitzonderingen gebruik wil maken, is een expliciete verantwoording verplicht. Hiervoor ga je best ten rade bij een expert.

Samengevat

Ga eerst na of je aanzien wordt als een aanbestedende overheid en/of je gesubsidieerde opdracht onderhevig is aan de wet. Bepaal dan welk soort opdracht je wil plaatsen (werk, levering of dienst) en volg de geschikte plaatsingsprocedure op basis van de raming.

Meer info

Als je meer informatie wil over de regelgeving overheidsopdrachten, kan je terecht bij de website van de Vlaamse overheid (overheid.vlaanderen.be/draaiboek) waar je het digitale draaiboek kan raadplegen. Via de procedurewijzer en een stappenplan word je begeleid bij het kiezen van de meest aangewezen plaatsingsprocedure en het uitvoeren van je opdracht.

Nog vragen? Aarzel dan niet om contact op te nemen met ons.

Raming opdracht excl. btw	< 30 000 euro	30 000 – 140 000 euro	> 140 000 euro
Plaatsingsprocedure	Aanvaarde factuur	Onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking	Zie procedurewijzer op overheid.vlaanderen.be/procedurewijzer
Bestek	Niet nodig	Aan te raden	Verplicht
Gunningscriteria	Niet nodig	Minstens 1	Minstens 1
Bekendmaken in BDA	Niet nodig	Niet nodig	Verplicht
Bekendmaken in PBEU	Niet nodig	Niet nodig	Vanaf 5 382 000 euro (werken) en 215 000 euro (diensten)
Aantal offertes aanvragen	Indien mogelijk, minstens 3	Minstens 3	Minstens 3
Uitvoeringsregels	Niet nodig	Verplicht	Verplicht
Motivering en infoplicht	Niet nodig	Verplicht	Verplicht